

organisaties te verbieden. Enkele maanden lang kon men menen dat het misschien met al die ordeningsplannen niet zo'n vaart zou lopen, maar dat was te optimistisch gezien: op de arisering van de orkesten volgde medio september die van het toneel en van de muziekwereld; na 1 november mochten de bestaande kunstenaarsverenigingen geen Joden meer onder hun leden tellen, en eind november verschenen de verordeningen waarbij de Nederlandse Kultuurraad en de Nederlandse Kultuurkamer officieel in het leven geroepen werden. Wat de Kultuurkamer betrof, was het eigenlijk zo ver nog niet want deze zou eerst als opgericht gelden wanneer van de zes 'gilden' die zij moest omvatten, twee 'ingesteld' waren. Die 'instelling' hield in, dat het betrokken gilde waarvan de oprichting dan in tal van besprekingen voorbereid was en dat ook al een 'leider' en een 'dagelijks bestuurder' bezat, met ingang van een bepaalde datum verplicht gesteld werd: allen die op het betrokken terrein werkzaam waren, moesten zich dan aanmelden. Nadien zouden alleen zij in het publiek mogen optreden.

Nog voor er één gilde ingesteld was, kwam de Kultuurkamer met een eigen tijdschrift uit: *De Schouw*; Goedewaagen was er de hoofdredacteur van, Henri Bruning, een eenzame en verbitterde katholieke dichter, de 'eindredacteur'.¹ Het eerste nummer verscheen begin januari '42. Men mocht daar een aanwijzing in zien dat Goedewaagen en de zijnen zich de uiterste moeite zouden geven om hun Kultuurkamer een beheersende positie te geven in het culturele leven.

Eén gilde was er dat, althans wat de oprichting betrof, niet al te grote moeilijkheden bood: het Persgilde. Het Verbond van Nederlandse Journalisten werd er eenvoudig een z.g. vakgroep van. Daarmee waren dus alle journalisten *en bloc* bij de Kultuurkamer ingelijfd. Minder vlot ging dat met de directies der bladen. Het bestuur van de Vereniging de Nederlandse Dagbladpers weigerde, in de vakgroep dagbladpers op te gaan, en werd derhalve begin februari '42 door Müller-Lehning afgezet en door twee

¹ Bruning was een talentvol schrijver en dichter, een man van 'verbeten, hoewel misvormde eerlijkheid', aldus Pieter van der Meer de Walcheren (brief, 13 aug. 1946, aan mr. W. Vergnes, Doc I-240, a-1). Die eerlijkheid noopte hem, zich wond te schuren aan het a-culturele NSB-milieu. 'Als er iets 'uitgemest' moet worden, dan is het', schreef hij in de zomer van '41, 'de litteraire rubriek van *VoVa* en *Nat. Dagblad*, wegens de volmaakte incompetentie, ondeskundigheid en argeloosheid van de samenstellers. Als er iets 'ontaard' is, dan dit, dat lieden die niets, letterlijk niets bijzonders betekenen en ook niets bijzonders gepresteerd hebben (of kunnen presteren), als opperste rechter in litteraire en andere artistieke aangelegenheden fungeren.' (brief, 10 juli 1941, van Henri Bruning aan een NSB-relatie, NSB, 230). En in dat milieu liet Bruning zich naar voren schuiven! In de loop van '42 trok hij zich als eindredacteur van *De Schouw* terug.